

TPRS EEN NIEUWE MANIER VAN TAALONDERWIJS

ALIKE LAST

In het voortgezet onderwijs heeft een enorme schaalvergroting plaatsgevonden, waarbij efficiëntie en kostenbesparingen belangrijker zijn dan het individu. Scholen zeggen er voor het kind te zijn, maar zijn ze dat ook? En hoeveel aandacht is er voor de individuele docent? In het onderwijs is op korte termijn een mentale verandering nodig om de menselijke maat terug te brengen en om de leerlingen weer echt te onderwijzen, en dat niet alleen cognitief, maar op alle terreinen van het mens-zijn. Dit kan met TPRS.

TPRS (Teaching Proficiency through Reading and Storytelling) is in de jaren tachtig van de vorige eeuw ontwikkeld door de Amerikaanse docent Spaans Blaine Ray. Inmiddels werken vooral in Amerika meer dan zesduizend taaldocenten met TPRS. In Nederland zijn de eerste pioniers ermee begonnen.

TPRS is een bijzonder effectieve taalverwervingsmethode die ondanks de mondialisering en internet nu pas in Europa bekendheid krijgt. TPRS houdt sterk rekening met de manier waarop ons brein taal verwerft en dat is niet op de in ons onderwijs gebruikelijke manier.

Nadrukkelijk wordt hier gesproken over taalverwerving en niet over taalleerproces. Blaine Ray, in navolging van Krashen, geeft aan dat een taal niet geleerd kan worden, maar dat deze wordt verworven. Om een taal vloeiend te leren spreken moet deze eerst te begrijpen zijn. Er is veel herhaling nodig en het taalaanbod moet belangstelling wekken. TPRS voldoet daaraan. In het taalverwervingsproces wordt gebruikgemaakt van verhalen waarin de leerlingen de hoofdrol spelen. Dit vraagt om een verandering in het denken van de docent: de leerling en het leerproces zijn de uitgangspunten, niet de docent die een emmer kennis leeggiert in de leerlingen.

Motivatie

Menig docent weet niet wat hij hoort en ziet als hij met TPRS kennismaakt – dit zowel in positief als in negatief opzicht. Vooral de docenten die hun onderwijs willen aanpassen aan de veranderde leerlingen en naar nieuwe wegen zijn gaan zoeken, zijn bijzonder blij verrast met de effectieve methode TPRS.

Een collega uit Friesland die al vierentwintig jaar in het vak zit, schrijft: 'Ik kan niet meer op dezelfde manier lesgeven als vroeger. De leerlingen willen niet meer leren. Ze vinden Frans te moeilijk en ze doen er ook niet eens moeite voor, ze maken hun huiswerk niet. Nu heb ik een paar dingen van TPRS in mijn les uitprobeerde en de leerlingen waren heel enthousiast. En wat ik in mijn loopbaan nog nooit gehoord had, ze vroegen aan het einde van de les om er de volgende les mee door te mogen gaan.' Amerikaanse docenten die met TPRS zijn gaan werken, getuigen eveneens van hun enthousiasme voor deze manier van lesgeven.

De menselijke maat is weer terug in de school. Dat komt omdat de leerlingen zelf deel van de verpersoonlijkte verhalen uitmaken en daardoor intensief contact hebben met hun docenten. Het verhaal en de leerlingen staan centraal, en het leren van de taal gebeurt eigenlijk onbewust als een soort bijproduct. Aan het einde van de rit blijken de leerlingen taalvaardiger te zijn dan in het traditionele onderwijs. Dit hebben ze bereikt zonder er veel moeite voor te hebben moeten doen. Dit geeft de leerlingen veel zelfvertrouwen en ook het gevoel dat ze een andere taal met plezier kunnen leren.

Traditioneel werkende docenten schrikken wel van TPRS. Zij functioneren nu eenmaal beter met de les-

WAT IK HOOR VERGEET IK, WAT IK ZIE WEET IK EN WAT IK DOE ONTHOUD IK

boeken die de leerstof in hapklare brokken aanbieden. De oefeningen in de werkboeken en de bij de leergang geleverde toetsen bieden minder werkdruk dan TPRS. Zij vragen zich bovendien af of de leerlingen dan nog wel voldoende grammatica leren. Zij vergeten daarbij dat ze weinig tijd besteden aan het stiefkind van het taalonderwijs: spreekvaardigheid. Je leert alleen spreken door dat te doen. Dat kan heel goed met TPRS, dat de lestijd vult met spreken.

In het traditionele taalonderwijs is de aangeboden woordenschat gebaseerd op de frequentiewoordenboeken. De te leren woorden worden niet of nauwelijks herhaald of nog eens in een andere context aangeboden. Daardoor beklijven ze niet. TPRS heeft als uitgangspunt het aanbod van een beperkte woordenschat, maar dat zijn dan wel de meest gebruikte woorden. Dat is een voorwaarde om behoorlijk vloeiend te communiceren in de doeltaal.

Leren door het te doen

Onderwijzen met TPRS is anders dan het traditioneel lesgeven. Wie dat wil leren, kan er beter niet alleen iets over lezen. Om het zelf te kunnen doen, moet je het aan den lijve ervaren en zien. Daarom is op de jaarlijkse *National TPRS Conference* ook altijd een aantal dagdelen ingeruimd om de daar aanwezige taaldocenten zelf als beginner een andere taal zoals Chinees of Russisch te laten leren via TPRS.

Wie eenmaal deze ervaring gehad heeft, weet wat beginnende leerlingen meemaken en zal het tempo van zijn lessen en de aangeboden hoeveelheid vocabulaire daarop aanpassen. Maar hij heeft ook de kracht van TPRS ervaren. Het motto daarvan is: 'Wat ik hoor vergeet

ik, wat ik zie weet ik en wat ik doe onthoud ik'. Om ook de komende honderd jaar goed vooruit te kunnen, is in het taalonderwijs een mentale verandering nodig; de eerste stappen zijn al gezet! Wie gaat er mee?

LITERATUUR

Ray, B., & Seely, C. (2008). *Fluency through TPR storytelling: Blaine Ray workshops* (5e ed.). Pismo Beach/Berkeley: Command Performance Institute.

Slavic, B. (2008). *TPRS in a year*. Littleton, Co.: Auteur.